

Επιστολή Τσακαλώτου στο Eurogroup - Σχολιασμένη έκδοση

Δημοσιεύθηκε: 09/05/2016

«Αγαπητοί συνάδελφοι,

Σας γράφω πριν από την συνάντησή μας τη Δευτέρα [9/5] για να ξεκαθαρίσω τη θέση της ελληνικής κυβέρνησης σε ό,τι αφορά τόσο το κλείσιμο της πρώτης αξιολόγησης, όσο και τη συζήτηση για το χρέος. Υπάρχει, νομίζω, μια γενική αναγνώριση ότι η κυβέρνησή μου έχει κρατήσει τόσο το πνεύμα, όσο και το γράμμα της καλοκαιρινής συμφωνίας μας.

Η κυβέρνηση άφησε να περάσουν έξι μήνες πριν κάνει το πρώτο βήμα για να νομοθετήσει τα μέτρα που περιλαμβάνονται στην πρώτη αξιολόγηση: ασφαλιστικό, φορολογικό, κόκκινα δάνεια, νέο ταμείο ιδιωτικοποιήσεων, άνοιγμα αγορών.

Είναι αλήθεια ότι το κλείσιμο της πρώτης αξιολόγησης έχει πάρει περισσότερο χρόνο απ' όσο αναμένονταν αλλά αυτό, σε μεγάλο βαθμό, αντανακλά το μεγάλο μέγεθος των μεταρρυθμίσεων που έγιναν τους τελευταίους δέκα μήνες. Πολλές από τις μεταρρυθμίσεις χρειαζόνταν πολύ πολύπλοκη νομοθέτηση και απαιτήσαν τη βοήθεια όχι μόνο της γενναιόδωρης τεχνικής υποστήριξης που παρασχέθηκε, αλλά και χρονοβόρες διαπραγματεύσεις με τους Θεσμούς για να γίνει η νομοθέτηση σωστά από την αρχή.

Σε ποιες μεταρρυθμίσεις αναφέρεται; Στην επαναπρόσληψη των καθαριστριών και άλλων απολυμένων του Δημοσίου, ακόμη και επίορκων υπαλλήλων; Στο βόλεμα συγγενών και φίλων σε θέσεις μετακλητών υπαλλήλων με αυξημένες αποδοχές «διότι διαχειρίζονται ευαίσθητα θέματα»; Στο νόμο για τις τηλεοπτικές άδειες; Στην κατάργηση των πρότυπων σχολείων και του ολοήμερου σχολείου;

Αντανακλά, όμως επίσης, ότι έχουμε εμπλακεί όχι μόνο σε δημοσιονομική προσαρμογή, αλλά και σε σοβαρές δομικές μεταρρυθμίσεις που αντιμετωπίζουν πολλές από τις χρόνιες αδυναμίες του οικονομικού και δικαστικού συστήματος, τη φορολογική διοίκηση (περιλαμβανομένης μιας νέας αυτόνομης και ανεξάρτητης αρχής συλλογής εσόδων) και πιθανόν, περισσότερο σημαντικό απ' όλα, την ασφαλιστική μεταρρύθμιση. Η μεταρρύθμιση στις συντάξεις που συζητείται αυτή τη στιγμή στο κοινοβούλιο, αντιμετωπίζει με ριζοσπαστικό τρόπο τη βιωσιμότητα του συστήματος μακροπρόθεσμα ενοποιώντας όλα τα Ταμεία σε ένα, προσφέροντας ίδιους κανόνες για όλους τους συνταξιούχους και μειώνοντας τα ποσοστά αναπλήρωσης.

«**Τους ίδιους κανόνες για όλους**»; Η μεταρρύθμιση δεν αγγίζει τους υπάρχοντες συνταξιούχους, η συντριπτική πλειοψηφία των οποίων βγήκε στη σύνταξη πριν από τα 60 και εισέπραξε μεγάλα εφάπαξ χωρίς αντίστοιχες εισφορές. «Μειώνοντας τα ποσοστά αναπλήρωσης»; Ο κ. Τσίπρας είπε χθες στη Βουλή ότι αυξάνονται! Στη συνέχεια ξεκαθάρισε ότι αναφερόταν στο άθροισμα της εθνικής και ανταποδοτικής σύνταξης, ενώ ο κ. Τσακαλώτος αναφερόταν στην ανταποδοτική. Ούτε αυτό όμως ισχύει για την πλειοψηφία των ασφαλισμένων.

Έχουμε τώρα συμφωνήσει με τους τέσσερις Θεσμούς όσα περιλαμβάνονται στην πρώτη αξιολόγηση, όχι μόνο το δημοσιονομικό πακέτο του 3% του ΑΕΠ αλλά και όλες τις δομικές μεταρρυθμίσεις. Οι τελευταίες περιλαμβάνουν το άνοιγμα του συνόλου της αγοράς των μη εξυπηρετούμενων δανείων (NPLs), εκτός από κάποια προσωρινή προστασία δανείων που σχετίζονται με πρώτη κατοικία, και το νέο Ταμείο Ιδιωτικοποιήσεων. Από την οπτική μας έχουμε παραδώσει όσα υποσχεθήκαμε - σε κάποιες πτυχές περισσότερο. Και όλα αυτά έχοντας ανακεφαλαιοποιήσει τις τράπεζες και αντιμετωπίζοντας μια απίστευτα περίπλοκη και σοβαρή προσφυγική κρίση.

«Έχουμε παραδώσει όσα υποσχεθήκαμε»; Άλλο συμφωνία, άλλο νομοθεσία, και άλλο εφαρμογή των συμφωνημένων.

Ωστόσο, όπως ξέρετε υπάρχει μια διαφωνία μεταξύ των Θεσμών για το αντίκτυπο του δημοσιονομικού πακέτου, καθώς οι ευρωπαϊκοί θεσμοί και εμείς, είμαστε πεπεισμένοι ότι το πακέτο είναι αρκετό για να πιαστεί ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 2018, ενώ το ΔΝΤ υποστηρίζει ότι αρκεί μόνο για να πιαστεί 1,5% του ΑΕΠ. Αυτή η εκτίμησή του, πρέπει να σημειωθεί, βασίζεται στην ίδια μεθοδολογία που παρήγαγε μια υποεκτίμηση το 2015 του μεγέθους των δυο δισεκατομμυρίων ευρώ! Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η διαφορά των δυο ποσοστιαίων μονάδων για το 2018 είναι εξαιρετικά μεγάλη. Και αυτό κάνει την πρόταση για επιπλέον 2% του ΑΕΠ παραμετρικά προληπτικά μέτρα νομοθετημένα εκ των προτέρων πολύ προβληματική.

Υποεκτίμηση του πλεονάσματος το 2015 από το ΔΝΤ: Το πρωτογενές πλεόνασμα 0.7% του ΑΕΠ δεν περιλαμβάνει τη δαπάνη για 250.000 συντάξεις που εκκρεμούν, η οποία υπολογίζεται σε περίπου 2,5 δισ. (1.4% του ΑΕΠ). Αυτές δεν καταγράφονται ως απλήρωτη υποχρέωση του Δημοσίου και δεν λαμβάνονται υπόψη από τη Eurostat στον υπολογισμό του ελλείμματος.

Πρώτον, δεν υπάρχει συνταγματικά τρόπος να ψηφιστούν προληπτικά μέτρα στην Ελλάδα και με συζητήσεις που είχα με συναδέλφους, αυτό ισχύει και σε ορισμένα άλλα κράτη μέλη. Έτσι θα πρέπει απλά να νομοθετήσουμε τα μέτρα και «απλώς» να υποσχεθούμε ότι θα ακυρωθούν το 2018 αν δεν χρειαστούν. Επικαλούμενος τόσο στην οικονομική, όσο και την πολιτική εμπειρία σας, μπορείτε να φανταστείτε να πάμε στο κοινοβούλιο αντί για ένα αναμενόμενο πακέτο 5,4 δισ. ευρώ ένα 9 δισ. ευρώ;

Που λέει το σύνταγμα ότι απαγορεύεται να ψηφιστούν προληπτικά μέτρα; Οι φίλοι Ιταλοί, που λένε ότι και αυτοί είχαν νομικά κωλύματα, βρήκαν τρόπο να τα ξεπεράσουν. Το πρόβλημά σας κύριοι της κυβέρνησης είναι πολιτικό, όχι νομικό!

Πράγματι, κάθε πακέτο άνω των 5,4 δισ. είναι καταδικασμένο να αντιμετωπιστεί από τους Έλληνες πολίτες και τους οικονομικούς αναλυτές, εντός και εκτός Ελλάδος ως κοινωνικά και οικονομικά αντιπαραγωγικό. Δεν υπάρχει περίπτωση τέτοιο πακέτο να περάσει από την παρούσα κυβέρνηση ή -για ό,τι αυτό σημαίνει- από καμία δημοκρατική κυβέρνηση που μπορώ να φανταστώ.

Εδώ το παραδέχεστε, είναι πολιτικό το πρόβλημα. Αλλά οι πολιτικές επιλογές του ΣΥΡΙΖΑ είναι αυτές που μας οδήγησαν εδώ. Αν στήριζε την κυβέρνηση Σαμαρά και την εκλογή Προέδρου Δημοκρατίας τον Δεκέμβριο 2014, η αξιολόγηση θα είχε κλείσει με μέτρα ύψους 1,5-2,0 δισ. ευρώ. Η «σκληρή διαπραγμάτευση» του ΣΥΡΙΖΑ οδήγησε σε ένα σπιράλ ύφεσης και νέων μέτρων, με αποτέλεσμα οι πιστωτές σήμερα να ζητούν μέτρα ύψους 9 δισ. ευρώ.

Παρά τα ανωτέρω, και με μεγάλο κόστος για εμάς από τη στιγμή που η πρότασή μας είναι όντως πολύ σκληρή, συνεργαστήκαμε εποικοδομητικά με τους θεσμούς για να καλύψουμε τις τέσσερις λέξεις-κλειδιά,

που αναφέρθηκαν τόσο από την Κριστίν Λαγκάρντ όσο και από τον Γερούν Ντάισλμπλουμ στο τελευταίο Eurogroup: νομοθέτηση, αντικειμενικότητα, αυτοματισμός, αξιοπιστία. Προτείναμε έναν αυτόματο μηχανισμό αναπροσαρμογής των δαπανών του προϋπολογισμού -με αναφορά σε κάθε υπουργείο και λίγες συγκεκριμένες εξαιρέσεις για λόγους εθνικής ασφάλειας και προστασίας των ασθενέστερων στρωμάτων- ώστε να παράσχουμε την πρόσθετη διασφάλιση που απαιτούν χώρες-μέλη ότι θα είμαστε σε τροχιά για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% το 2018.

Το ΔΝΤ επισημαίνει ότι οι κρατικές δαπάνες εκτός μισθών και συντάξεων έχουν ήδη συμπιεστεί σε σημείο να μη έχουν τα νοσοκομεία υλικά και τα λεωφορεία ανταλλακτικά. Όμως η κυβέρνηση προφανώς δε θέλει να αγγίξει το υπερτροφικό Δημόσιο και τις παχυλές συντάξεις της ΔΕΗ. Ούτε τις αμυντικές δαπάνες θέλει να αγγίξει, όπως φαίνεται από το γεγονός ότι προτίμησε να αυξήσει τους φόρους παρά να περικόψει τις αμυντικές δαπάνες κατά 400 εκ. ευρώ, όπως προβλεπόταν στο τρίτο Μνημόνιο. Εξασφαλίζεται έτσι η αξιοπιστία;

Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί μας έκαναν πολλές προτάσεις για βελτίωση του μηχανισμού σε ευθυγράμμιση με την απόφαση του Eurogroup, τις οποίες έχουμε συμπεριλάβει. Θα έχετε λάβει την πρότασή μας στην τελική της μορφή μέχρι τη Δευτέρα. Θεωρώ ότι ένας τέτοιος μηχανισμός, σε συνδυασμό με το πακέτο μεταρρυθμίσεων, είναι υπεραρκετός για να κλείσει η πρώτη αξιολόγηση.

Να την δούμε την πρόταση πριν την θεωρήσουμε αξιόπιστη.

Και έρχομαι στο ζήτημα του χρέους, που αποτελεί επίσης μέρος της συμφωνίας του καλοκαιριού. Νομίζω ότι αυτό που χρειάζεται η Ελλάδα είναι μια ξεκάθαρη δήλωση για μέτρα άμεσης εφαρμογής και μέτρα που θα ληφθούν μελλοντικά, κάτι που θα βοηθήσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στην ανάκαμψη της χώρας και ότι το ρίσκο χώρας απομακρύνεται (επιτέλους!) από την ατζέντα. Οι επενδυτές χρειάζονται μια ξεκάθαρη εικόνα για να επενδύσουν, κάτι που απαιτεί κατ' ελάχιστον μια ξεκάθαρη ανακοίνωση από το eurogroup ότι η Ελλάδα είναι στο σωστό δρόμο, βοηθώντας μας έτσι να μετατρέψουμε τον φαύλο κύκλο των δημοσιονομικών μέτρων - ύφεσης - περισσότερων μέτρων, σε έναν ενάρετο κύκλο με βάση την ανάπτυξη.

Εδώ ξεχνάει να αναφέρει ότι ο ΣΥΡΙΖΑ κατέστησε το χρέος μη βιώσιμο. **Όπως γράφει το ΔΝΤ:** «Μέχρι το καλοκαίρι του 2014, με τα επιτόκια να μειώνονται και την ανάκαμψη να διαφαίνεται, περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους βάσει της δέσμευσης του Eurogroup το Νοέμβριο του 2012 δεν έμοιαζε απαραίτητη. Όμως σημαντικές αλλαγές στην οικονομική πολιτική, κυρίως χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα και η έλλειψη ιδιωτικοποιήσεων οδηγούν σε πολύ μεγαλύτερες δανειακές ανάγκες που έρχονται να προστεθούν σε ένα ήδη υψηλό χρέος. Αυτές οι πρόσθετες δανειακές ανάγκες καθιστούν το χρέος μη βιώσιμο».

Και δεν είναι ζήτημα μόνο επενδύσεων και ανάπτυξης. Έχουμε μπροστά μας και τη μεταρρυθμιστική κόπωση των Ελλήνων, που βρίσκονται αντιμέτωποι με έξι χρόνια κρίσης και έχουν χάσει το 25% του ΑΕΠ.

Ποιος φταίει γι' αυτό αν όχι οι αντιμνημονιακοί αγώνες που εμπόδισαν την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων;

Η επιστροφή στην ανάπτυξη λογικά θα μετριάσει την ανάγκη ενός ακόμη γύρου νέων δημοσιονομικών μέτρων, αλλά το πιο σημαντικό είναι ότι θα βοηθήσει μια νέα μεταρρυθμιστική προσπάθεια με στόχο τα πολλά δομικά μας προβλήματα. Αυτό σίγουρα είναι προς το συμφέρον όχι μόνο των Ελλήνων πολιτών, αλλά και των δανειστών μας.

Πώς ακριβώς θα επιστρέψουμε στη ανάπτυξη με τη φορολαίλαπα που έρχεται και με την αδυναμία της κυβέρνησης να προσελκύσει επενδύσεις; Η κυβέρνηση δεν έχει πάρει καμία πρωτοβουλία για την άρση των γραφειοκρατικών εμποδίων στην αδειοδότηση και λειτουργία των επιχειρήσεων, ενώ οι υπουργοί της θέτουν εμπόδια στις ιδιωτικοποιήσεις. Η απερίγραπτες αποφάσεις του κ. Σκουρλέτη να αφαιρέσει την άδεια λειτουργίας του χρυσωρυχείου στη Χαλκιδική και του κ. Μπαλτά να χαρακτηρίσει αρχαιολογικό χώρο την περιοχή Αφάντου στη Ρόδο, συνετέλεσαν στο πάγωμα των επενδύσεων.

Οπότε, θεωρώ ότι τα στοιχεία για το κλείσιμο της πρώτης αξιολόγησης και την παροχή της ελάφρυνσης χρέους, υπάρχουν. Η Ελλάδα έχει εκπληρώσει από το καλοκαίρι τη δέσμευσή της για μεταρρυθμίσεις, ενώ ταυτόχρονα έχει αποτελέσει πηγή γεωπολιτικής σταθερότητας σε μια πολύ προβληματική περιοχή, με τον τρόπο που αντιδράσαμε στην προσφυγική κρίση.

Η δέσμευση για μεταρρυθμίσεις από μία αναξιόπιστη κυβέρνηση δεν αρκεί. Οι πιστωτές επιμένουν σε νομοθέτηση και εφαρμογή πριν εκταμιεύσουν και άλλα χρήματα των φορολογουμένων τους. Μετά την - υπόπτου προελεύσεως- διαρροή της συζήτησης μεταξύ στελεχών του ΔΝΤ από το Χίλτον της Αθήνας, η εμπιστοσύνη είναι στο ναδίρ.

Κανείς δεν θα πρέπει να πιστεύει ότι μια ακόμη ελληνική κρίση, οδηγώντας ίσως σε ένα ακόμη αποτυχημένο κράτος στην περιοχή (failed state), είναι επωφελής για οποιονδήποτε.

Σίγουρα κανείς δε θέλει ένα failed state στην Ευρώπη, μέχρις ενός ορίου όμως. Αν η Ελλάδα επιλέξει την ρήξη, ο κ. Schauble θα ξαναβγάλει από το συρτάρι το σχέδιο για Grexit.

Η κυβέρνησή μου και εγώ θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε για μια συνολική λύση. Όμως μια τέτοια λύση θα πρέπει να είναι αξιόπιστη όχι μόνο για τους πιστωτές μας και τους θεσμούς, αλλά και για τους Έλληνες πολίτες, που σε τελική ανάλυση πρέπει να έχουν την «ιδιοκτησία» του προγράμματος και να μπορούν να το διατηρήσουν. Θα ήθελα να πιστεύω ότι είμαστε τόσο κοντά, χωρίς να χρειάζεται να προσθέσω το «αλλά τόσο μακριά».

Πώς να έχουν οι πολίτες την «ιδιοκτησία» του προγράμματος όταν η κυβέρνηση δηλώνει ότι το τρίτο Μνημόνιο ήταν προϊόν εκβιασμού;

Με τις καλύτερες ευχές μου»